

יבמות יז
עניין: פסולי דהרפניא

רבי צדוק הכהן – דובר צדק אחרי-מות סי' ד'
(אותיות קפה, קפז במהדורת הר ברכה)

בהם]. ובאמת נפסקה הלכה בפרק עשרה יוחסין (קידושין עב, ב) כמאן דאמר עתידים ממזרים ליטהר, ועיין בתוספות סנהדרין (נא, ב) דנפקא מינה בזמן הזה שלא לדקדק במשפחות. ובאמת רב יהודה עצמו האומר ההלכה איתא שם בפרק עשרה יוחסין (קידושין עא, ב) שדקדק במשפחות להשיא אשה לרב יצחק בריה דגדל ולא נסיב, דבאמת מכל מקום בזמן הזה עדיין לא נטהרו יש לבדוק, והרי ודאי אף לממזר ידוע אמר רב

איש פלוני וכהן]. כידוע וכמו שכתבתי במקום אחר⁵⁵² כי כל חורבן עיר ומדינה הוא ביטול שורש אותו דבר למעלה ותיקונו. והיינו על ידי הלכה זו נולד רוח מאותה הלכה והחריב את תרמוד, כי אינו עוד רע גמור רק דאוטיב מהאי גיסא, ואלו הגולים בחורבנה הם ריגלא דתרמודאי העוברת בשוק עד כלות זמן פרסומי ניסא דהדלקת נר חנוכה, שהוא גם כן על שמירת היחוס, כדפירש רש"י בפרק במה מדליקין (שבת כג, א) דגזירת בתולה הנשאת תיבעל לטפסר היתה אז, עיין שם על שאף הן היו באותו הנס. ולכן היה הנס בכהנים, שהם המיוחסים שבישראל כדאיתא בפרק קמא

שאינ מכיר שבטו נפנה לשם. ובהרפניא אמר רבא בפרק ב' דעירובין (יט, א) דשם הוא פתח גן עדן, והיינו כטעם נעוץ סופה בתחילתה, ובמקום עומק הרע שם הוא התחלה ופתח לטוב, והוא הפתח השלושה עשר שבבית המקדש, הוא הרפניא. ולכך רבא עצמו שאמר כאן והיא עמוקה משאול דלית ליה תקנתא, שהוא כטעם ואין להם מנחם, הוא היה משתבח בפירי דהרפניא בעירובין שם שמשובחים ביותר, [כי רובן של ממזרים עזי פנים, ואז דחוצפא יסגא יהיה זה אדרבה במעלה, וכמו שאמרו (סוטה מט, ב) פני הדור כפני הכלב, ועיין בתוספות יום טוב פירושו, ועל כל פנים הרי יהיה פני הדור בעקבתא דמשיחא, וידוע דדור משיח יהיה המשובח שבכל הדורות, ומסתמא גם פרנסיהם, כי כלב בגימטריא אליהו, וגם כן בגימטריא בהמה רזא דדוד, כי כשיתגלו שניהם אז יתעלה דרגא דכלב]. והפירות טובים מצד ריח הפתח דגן עדן, שהוא כטעם ואני אנחמם.